

V Ústeckém kraji působí v komunitních službách poměrně kvalitně vybavená síť sociálních služeb pro osoby s dlouhodobým duševním onemocněním - SMI, přesto jsou stále okresy, kde vybavenost službami je o poznání nižší než ve zbytku regionu. Jedná se především o oblast Šluknovského výběžku, Lounsko a Mostecko. Nicméně i v těchto regionech jsou pro klienty dostupné týmy duševního zdraví či terénní mobilní týmy.

Centrum duševního zdraví / Týmy duševního zdraví / terénní mobilní týmy

V současné době lze vycházet a čerpat z toho, že hlavní poskytovatel služeb pro lidi s duševním onemocněním v kraji – Fokus Labe, rozvíjí komplexní systém sociálních služeb napříč celým Ústeckým krajem. Tím je zajištěno rovnoměrné a kontinuální rozvíjení služeb v každém okrese kraje.

Poskytovatel v roce 2018 rozvinul v každé oblasti terénní komunitní tým – Týmy duševního zdraví (sociální část), které se snaží propojovat se zdravotní složkou služeb – všeobecné a psychiatrické sestry. Zároveň realizuje Centrum duševního zdraví v Ústí nad Labem, které je zapojeno v pilotním projektu MZ ČR – Podpora vzniku CDZ III. Toto CDZ disponuje personálním zajištěním dle daných standardů. Ostatní Týmy duševního zdraví jsou s tímto CDZ propojené, jak co se týče spolupráce, podpory, tak metodického vedení. Všechny týmy jsou koncipovány jako „zárodky budoucích CDZ“ a jsou rozloženy rovnoměrně se spádovými oblastmi cca 100 – 120 tisíc obyvatel a dojezdovou vzdáleností 30 min. Týmy vychází z 25-ti leté zkušenosti poskytovatele a disponují poměrně rozsáhlými kompetencemi, kvalitním metodickým zázemím a jsou rovnocennými partnery pro plánování přechodu pacientů z ústavní do komunitní péče.

V oblasti Chomutovska, Lounska a Žatecka vznikly v roce 2019 Terénní mobilní týmy, jejichž poskytovatelem je Psychiatrická léčebna Petrohrad. V každém týmu pracují 2 zdravotní sestry (min. jedna se specializací na péči v psychiatrii), část úvazku sociálního pracovníka a zajišťují tak v regionu dostupnost zdravotní péče v komunitě.

Každý z poskytovatelů terénních či mobilních týmů (Fokus Labe či PL Petrohrad) má ve svém výhledu budování a vznik dalších Center duševního zdraví – PL Petrohrad pravděpodobně v regionu Lounsko – Žatecko, rozšířením stávajících terénních mobilních týmů a Fokus Labe, z.ú. – plánuje rozvoj všech týmů do konečné podoby CDZ – prvními týmy, které by se mohli stát Centry duševního zdraví jsou týmy v Litoměřicích a Děčíně.

V letech 2017 - 2021 došlo v Ústeckém kraji k navýšení úvazků v terénní komunitní práci s klienty se SMI o 35,5 úvazků pracovníků v přímé péči – všechny sociální úvazky jsou zahrnuté v základní síti sociálních služeb Ústeckého kraje, což je zásadní pro jejich další financování. Přestože v Ústeckém kraji je základní síť k rozvoji uzavřena, je možná výjimka, v návaznosti na rozvoj služeb spojených s Transformací psychiatrické péče v ÚK.

Kapacity Týmů duševního zdraví a Terénních mobilních týmů jsou dostatečné na práci se všemi aktuálně dlouhodobě hospitalizovanými SMI pacienty v psychiatrických nemocnicích / léčebnách Ústeckého kraje. Do budoucna je nadále potřebný rozvoj všech týmů, tak aby byly schopny pokrýt potřeby a podporu i všech klientů v regionu (nejen těch dlouhodobě hospitalizovaných) a aby se stávaly sociálně – zdravotními.

Služby bydlení / chráněné bydlení / Recovery House

Zároveň v současné době disponuje Ústecký kraj poměrně rozsáhlou sítí služeb chráněného bydlení s celkovou kapacitou 208 lůžek pro lidi s diagnózou SMI. Bohužel slabinou této sítě je její nepružnost a neprostupnost. Lůžka jsou na mnoho let předem naplněna, většina služeb nepracuje kontinuálně na rozvíjení kompetencí klientů a jejich vedení k samostatnosti a odchodu mimo službu do vlastního bydlení.

Postupně se daří navazovat úzkou spoluprací mezi Týmy / Centrem duševního zdraví a stávajícími týmy chráněných bydlení tak, aby byla zajištěna kontinuita práce a podporovala se průtočnost jednotlivých bydlení.

V roce 2020 se rozšířila síť lůžek chráněného bydlení o dalších 11 lůžek v Chomutově v Recovery House, poskytovatelem je Fokus Labe. Do dalších dvou let je plánováno ještě otevření nového Domova se zvláštním režimem pro klienty s diagnózou SMI – 12 lůžek v regionu Teplicko.

Služby zaměstnávání

Další oblastí, kterou je potřeba rozvíjet, je oblast zaměstnávání lidí s diagnózou SMI. Fokus Labe rozvíjí sociální podnikání, v rámci kterého zaměstnává přes 120 lidí s diagnózou SMI, nicméně většina kapacity je centrována v Ústí nad Labem. Zároveň v regionu Ústecko, Děčínsko fungují další 3 poskytovatelé, kteří se zaměřují na volný trh práce, ať už prostřednictvím podporovaného zaměstnávání či intenzivní spolupráce se zaměstnavateli a poskytováním podporných programů, zprostředkováním zaměstnání atd. S ohledem na tyto skutečnosti, i s ohledem na míru nezaměstnanosti v kraji (druhá nejvyšší v ČR), je potřeba se této problematice více věnovat, při každém Týmu duševního zdraví vyčlenit specialisty, kteří se budou na oblast zaměstnávání (ať na chráněném či otevřeném trhu práce) více zaměřovat a specializovat.